

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO PATVIRTINIMO,
ĮSIGALIOJIMO IR ĮGYVENDINIMO ĮSTATYMO NR. XII-2603 1 STRAIPSNIU
PATVIRTINTO LIETUVOS RESPUBLIKOS DARBO KODEKSO 210 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-1774, LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS ĮMONIŲ ĮSTATYMO NR. I-722 10 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-1775 IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS AKCINIŲ BENDROVIŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1835
33 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-1776**

2018 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2018 m. gegužės 3 d. sprendimo Nr. SV-S-702 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 1.7–1.9 papunkčius, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. XII-2603 1 straipsniu patvirtinto Lietuvos Respublikos darbo kodekso 210 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-1774 (toliau – Darbo kodekso projektas), Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo Nr. I-722 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-1775 (toliau – Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo Nr. VIII-1835 33 straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-1776 (toliau – Akcinių bendrovių įstatymo projektas) (toliau visi kartu – Įstatymų projektai) dėl šių priežasčių:

1. Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo (toliau – Akcinių bendrovių įstatymas) 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad kiekvienas akcininkas akcinėje bendrovėje ar uždarojoje akcinėje bendrovėje (toliau – bendrovė) turi tokias teises, kokias jam suteikia nuosavybės teise priklausančios akcijos. Darbo kodekso projektu ir Akcinių bendrovių įstatymo projektu siūloma įtvirtinti darbuotojų atstovų įtraukimą į bendrovių, kurių pagrindinį akcijų paketą valdo valstybė ar savivaldybė, valdymo organus. Pritarus siūlomiems pakeitimams, bendrovės, kurių akcininkė yra valstybė ar savivaldybė, turėtų išskirtines teises, o tai prieštarautų bendram Akcinių bendrovių įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintam akcininkų lygiateisiškumo principui.

2. Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nurodoma, kad „valstybės ar savivaldybių įmonių bei akcinių bendrovių ir uždarytųjų akcinių, kurių pagrindinis akcininkas ir savininkas yra valstybė ar savivaldybė, teisinis reguliavimas turi būti suvienodintas <...>“. Atkreiptinas

dėmesys į tai, kad Darbo kodekso projekte, Akcinių bendrovių įstatymo projekte siūlomas teisinis reguliavimas prieštarauja Įstatymų projektų aiškinamajame rašte pateiktiems argumentams. Darbo kodekso projekto nuostata „<...> įmonės, kurios savininko teises ir pareigas įgyvendina valstybė ir savivaldybė <...>“ (panaši nuostata siūloma ir Akcinių bendrovių įstatymo projekte) yra klaidinanti, kadangi nėra aišku, ar siūlomi pakeitimai iš esmės turėtų būti taikomi tik valstybės valdomoms bendrovėms, kurių akcijos ar dalis akcijų, suteikiančių daugiau kaip 1/2 visų balsų šios bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime, priklauso valstybei (savivaldybei) nuosavybės teise, ar visoms bendrovėms nepriklausomai nuo valstybės (savivaldybės) nuosavybės teise turimos akcijų dalies. Be to, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 3 punkte yra įtvirtinta, kad valdybos nariais turi būti skiriami „darbuotojų atstovai, kurie turi sudaryti ne mažiau kaip 1/5 įmonės įstatuose nurodyto valdybos narių skaičiaus, bet ne mažiau kaip vieną“. Akcinių bendrovių įstatymo projektu siūloma padidinti į bendrovių valdybas skiriamų darbuotojų atstovų dalį iki 1/3 bendrovės įstatuose nurodyto valdybos narių skaičiaus. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Akcinių bendrovių įstatymo projektu siūlomas teisinis reguliavimas nėra suvienodinamas su galiojančių teisės aktų nuostatomis, taip pat Įstatymų projektų aiškinamajame rašte nėra nurodyti argumentai, kodėl pasirenkama būtent tokia darbuotojų atstovų bendrovės valdyboje dalis.

3. Akcinių bendrovių įstatymo 34 straipsnyje įtvirtinta bendrovės valdybos kompetencija. Valdybai priskirtoms funkcijoms tinkamai atlikti reikalingos tam tikros žinios ir gebėjimai, todėl, įtvirtinus Darbo kodekso projektu ir Akcinių bendrovių įstatymo projektu siūlomą teisinį reguliavimą, skiriami darbuotojų atstovai gali neturėti pakankamai kompetencijos valdybos nario funkcijoms atlikti. Be to, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.87 straipsnio 7 dalies nuostatomis, juridinio asmens valdymo organo narys, neatliekantis arba netinkamai atliekantis pareigas, nurodytas šiame straipsnyje ar steigimo dokumentuose, privalo padarytą žalą atlyginti juridiniam asmeniui visiškai, jeigu įstatymai, steigimo dokumentai ar sutartis nenustato kitaip. Minėtų pakeitimų priėmimas lemtų tai, kad darbuotojų kompetencijos eiti valdybos nario pareigas neturinčių atstovų įtraukimas į valdybas galėtų turėti įtakos ir formuojant valdybas bei pritraukiant profesionalų, kadangi valdybos nario kvalifikacijai keliamų reikalavimų neatitinkančių darbuotojų atstovų įtraukimas į valdybas, tikėtina, lemtų visos valdybos veiklos efektyvumo sumažėjimą ir kitų stebėtojų tarybos, o jei stebėtojų taryba nesudaroma, visuotinio akcininkų susirinkimo išrinktų valdybos narių galimybes tinkamai atlikti savo pareigas.

4. Akcinių bendrovių įstatymo projektu siūloma pakeisti Akcinių bendrovių įstatymo 33 straipsnį – nustatyti, kad „kai įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendina valstybė ar savivaldybė, darbuotojų atstovai turi teisę skirti dalį juridinio asmens kolegialaus valdymo ar priežiūros organo“. Pažymėtina, kad Akcinių bendrovių įstatymo 33 straipsnis reguliuoja valdybos, kaip kolegialaus bendrovės valdymo organo, sudarymą, todėl neaišku, kodėl šio straipsnio pakeitimu siūloma apimti ir priežiūros organo skyrimą. Be to, Akcinių bendrovių

įstatymo projekte siūloma įtvirtinti tik valdybos narių skyrimo tvarką, tačiau nėra aišku, kaip būtų įgyvendinama teisė skirti priežiūros organo narius.

5. Įstatymų projektuose nėra nustatomas pagrįstas pereinamasis laikotarpis, leisiantis juridiniams asmenims, kuriems būtų taikomi Įstatymų projektais siūlomi pakeitimai, prisitaikyti prie naujo teisinio reguliavimo, pasikeisti įstatus ir įregistruoti juos Juridinių asmenų registre. Neaišku, ar šiuo metu veikiančios valdybos galėtų tęsti savo darbą iki kadencijos pabaigos, ar priėmus Įstatymų projektais siūlomus pakeitimus turėtų būti formuojamos naujos valdybos, taip pat neaišku, kokiai daliai įmonės darbuotojų atstovautų keli darbuotojų atstovai.

6. Įstatymų projektuose siūloma nustatyti, kad valdybos nariais turi būti skiriami darbuotojų atstovai, atstovaujantys daugiau kaip 1/3 visų įmonės darbuotojų, tačiau nėra aišku, kokiais motyvais vadovaujantis siūloma atstovauti tik daliai darbuotojų. Pažymėtina, kad darbuotojų atstovo sąvoka yra apibrėžta Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – Darbo kodeksas) 165 straipsnio 2 dalyje, t. y. darbuotojų atstovais laikomi profesinė sąjunga, darbo taryba ar darbuotojų patikėtinis. Tuo atveju, jeigu veikia keli darbdavio atstovai (kelios profesinės sąjungos, profesinė sąjunga ir darbo taryba bei kt.), tai jų veikla turi būti organizuojama ir vykdoma šiems bendradarbiaujant ir taip, kad bendrieji darbuotojų interesai ir teisės būtų ginami kuo veiksmingiau. Pagal Darbo kodekso 165 straipsnio 4 dalį darbo taryba ir darbuotojų patikėtinis Darbo kodekso nustatytais atvejais ir tvarka atstovauja visiems darbuotojams informavimo, konsultavimo ir kitose dalyvavimo procedūrose, kuriomis darbuotojai ir jų atstovai įtraukiami į darbdavio sprendimų priėmimą. Jeigu darbovietėje yra darbdavio lygmeniu veikianti profesinė sąjunga, kurios nariai yra daugiau kaip 1/3 visų darbdavio darbuotojų, darbo taryba nesudaroma, o profesinė sąjunga įgyja visus darbo tarybos įgaliojimus ir atlieka visas Darbo kodekso darbo tarybai priskirtas funkcijas. Jeigu darbovietėje daugiau kaip 1/3 darbuotojų priklauso įmonėje veikiančioms profesinėms sąjungoms, darbo tarybos funkcijas atlieka profesinių sąjungų narių išrinkta profesinė sąjunga arba jungtinė profesinių sąjungų atstovybė. Jeigu darbo teisės normose ar socialinių partnerių susitarimuose nenustatyta kitaip, darbuotojų atstovai darbdavio lygmeniu laikomi darbuotojų atstovais darbovietės lygmeniu. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Įstatymų projektais siūlomos nuostatos dėl darbuotojų atstovavimo yra netikslingos ir nepagrįstai siaurinančios šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą.

7. Lietuvos Respublikos trišalė taryba yra nusprendusi, kad Darbo kodekso 210 ir 211 straipsnių nuostatų įgyvendinimas sietinas su darbuotojų atstovų dalyvavimu valstybės sektoriuje. Įgyvendinant šias nuostatas, svarstyтина ateityje jas perkelti į Akcinių bendrovių įstatymą. Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo 6 straipsnio 13 dalimi, privalo iki 2019 metų ir iki kiekvienų vėlesnių metų gruodžio 31 dienos atlikti Darbo kodekso įgyvendinimo stebėseną ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Lietuvos Respublikos Seimui pateikti Darbo kodekso įgyvendinimo stebėsenos ir pasiektų rezultatų įvertinimo pažymą, kurioje nurodomos

teigiamos ir neigiamos Darbo kodekso ir su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų įgyvendinimo pasekmės ir pasiūlymai dėl Darbo kodekso ir kitų su jo įgyvendinimu susijusių įstatymų tobulinimo. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, tikslinga svarstyti apie Akcinių bendrovių įstatymo 33 straipsnio pakeitimą, susijusį su darbuotojų atstovų paskyrimu į bendrovės valdybą, po 2019 metų, kai bus gauti stebėsenos duomenys ir pasiūlymai, susiję su Darbo kodekso 210 ir 211 straipsnių nuostatų įgyvendinimu.

Ministras Pirmininkas

Ūkio ministras

Ūkio viceministras

Marius Skuodis

2018-06-06

Teisingumo ministras

Elvinas Jankevičius

2018 06 07

Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos
Teisės ir pirkimų departamento
direktore

Lina Jankevičiūtė

2018-06-05

Dokumentų valdymo ir asmenų
aptarnavimo skyriaus redaktorė

Silva Siniauskaitė-Petkevičienė

2018-06-05